Ч. 106. Пятниця 26 (13) мая 1905. Рік XV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостах на провинциї:

на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

Угорска криза. — Кандидат на альбаньского князя. — Події в Росиї а росийско-японьска війна.

З Відня доносять, що місия ґр. Андрашого не удала ся. Коли він по авдиенциї вийшов від Цісаря, сказав до чекаючих на него журналістів, що на авдиенциї не стало ся нічо нового і що минула без успіху. Я — так розповідав ґр. Андраші — предложив Цісареви проґраму коаліциї знану вже перед тим. Цісар запримітив, що знає єї також добре. Попереду в тій проґрамі стоять жаданя уступок на поли войсковім. Цісар кинув оком на ті жаданя і відповів зараз, що не дасть зовсім ніяких концесий. На тім закінчила ся моя місия. О справах економічних не було бесіди, бо поперед всего стоять в проґрамі жаданя войскові, а на тім поли не можна сподівати ся ніяких уступок. В виду того відпадає ціла проґрама. Що до дальшого розвою кризи — сказав ґр. Андраші — не можу нічого сказати а взагалі все то, що в тій справі будуть говорити і писати, то будуть лиш комбінациї.

Так отже ситуация на Угорщині стала ся знов дуже непевна. Ґр. Андраші вернувши з Відня конферував з Кошутом, а цілий хід авдиенциї у Цісаря предложить особисто на засіданю екзекутивного комітету сполученої опозиций. Праса мадярска обговорює тепер з занепокоєнєм ситуацию витворену неудачною місиєю ґр. Андрашого і зазначує, що настала повна непевність. Може бути, що кабінет ґр. Тіши уступить в слідуючім тиждни, а прийде новий кабінет без взгляду на більшість угорского парляменту. Здає ся, що парлямент буде відрочений.

Европа готова дістати небавком нову коронований, а бодай готову під корону голову, хоч самої корони ще нема. Альбанія ще не князівство ані независима держава, не має ще навіть автономії, але має вже кандидата на князя. То значить уміти ходити коло інтересу. Якийсь волоцюга, що називає себе кн. Ґікою і каже, що він чисто альбаньского роду та походить з прастарої альбаньскої княжої родини, — може й дійстно єго предки були колись славними розбишаками в Альбаньских горах — робить собі претенсию передовсім до Альбанії, але коли би се діло добре повело ся, то він готов стати й македоньским князем та поставити доказ, що походить в простій лінії від Александра Великого, короля македоньского. Европейска праса числить ся вже з сим кандидатом і пильно записує вістки, де той будучий князь перебуває, що він робить і говорить. Дня 22 с. м. приїхав був кн. Ґіка зі своїм секретарем і двома альбаньскими нотаблями до Котару, а звідси має поїхати до Чорногори.

Доси того кандидата до македоньского престола ніхто не брав на серio і уважано єго загально за простого дурисьвіта; але тепер таки зачинають з ним числити ся. В інтересі того претендента, а хто знає може й в інтересі Італії виступив тепер Річчотті Ґарибальді; в письмі до римскої „Tribuna“ доказує, що кн. Ґіка зі всіх претендентів єсть найповажніший, бо він і богатий і не думає зовсім відривати Альбанії від Туреччини. Сю єго проґраму повинна Італія підпирати, бо она ще найбезпечнійша і виключає безусловно можність війни. Справа Ґіки не зробить дипльоматиї трудности, лиш треба постарати ся о то, щоби альбаньскі повіти скоплійского і монастирского віляєту були назад сполучені з Альбанією. То одинокий спосіб, яким можна би ухоронити Альбанію від аґітациї партиї независимости.

Коли би ще хто не вірив в то, що киданє бомб стало ся в Росиї системою революциї, того мусять переконати о тім два нові політичні убийства. Одного доконано дня 23 с. м. в Сєдльцях в королівстві польскім, другого в Баку. Про перше таке доносять тепер з Варшави: Коли сєдлецкий поліцмайстер Димитрий Шеденер вернувши о півночи з театру, прийшов до клюбу і сів собі там на веранді, якийсь невислідженний доси ви-

---

3

Здоровлє і недуга.

Відомости з гіґієни, потрібні і придатні для кождого.

(Дальше).

II.

Задача гіґієни. — Небезпечности щоденного житя. — Як ратує ся наше тіло само від недуги і смерти.

Гіґієна то наука о плеканю здоровля. То легко сказати; але тут насувають ся зараз такі питаня: Що значить плекати здоровлє? Коли і як єго плекати? Хто має плекати здоровлє і чим? Відповідь на сі питаня покаже нам задачу гіґієни.

Плекати здоровлє значить удержувати тіло заєдно в такім стані, в якім оно правильно і без труду та всякої перешкоди може виконувати всю ту роботу, яка потрібна до удержаня повної сили житя. Щоби же тіло могло так виконувати ту роботу, треба уміти охоронити єго від всіх тих небезпечностий, які могли би станути тій роботі на перешкоді, єї ослабити або й зовсім спинити. А дальше: коли би не удало ся або було неможливо охоронити єго від тої небезпечности, і коли би настало ослабленє тіла, то треба уміти піддержати єго в тій небезпечности, подати єму відповідну поміч і остаточно усунути саму небезпечність. З того виходить: 1) Треба знати і уміти як обходити ся з тілом в тім єго стані, котрий називаємо звичайно здоровим, або як устеречи тіло від недуги; — 2) як обходити ся з тілом тоді, коли єму грозить небезпечність, отже як єго плекати в часі недуги і 3) як усувати саму небезпечність або недугу, значить ся, як лічити недужe тіло. В перших двох случаях які і повинен плекати здоровлє кождий чоловік, треба лиш, щоби він знав, як то робити, значить ся щоби був відповідно до того образований; в третім случаю може то робити лиш фахово образований чоловік, значить ся лікар.

З повисшого виходить вже по части відповідь і на питанє, хто має плекати здоровлє; сказано, кождий чоловік. Передовсім кождий з нас повинен дбати сам про своє здоровлє. Але чоловік не жиє, а бодай не повинен жити лиш сам для себе але й для других; длятого обовязком кождого єсть дбати не лиш про своє власне здоровлє, але й про здоровлє других. Як кождий чоловік повинен дбати про здоровлє своєї родини, коли єї має, як родина повинна дбати про кождого свого члена, так і ціла суспільність повинна дбати о здоровлє тих, що до неї належать, та по можности і кождий член суспільности повинен старати ся причинити ся до удержаня і піднесеня здоровля цілої суспільности. Длятого гіґієна може бути двояка: або приватна, значить ся така, котра учить, як має кождий чоловік дбати про своє власне і здоровлє своєї родини, або публична, значить ся така, котра учить, як ціла суспільність повинна дбати про здоровлє всіх. В однім і другім случаю розходить ся головно о то, як устеречи себе і других від тих небезпечностий, які грозять здоровлю. Ми будемо тут говорити лиш про т. зв. приватну гіґієну.

Небезпечностий, які грозять нашому здоровлю що дня, що хвилі і на кождім кроці, так повно на сьвіті, що аж дивно стає, як можуть люди мимо того жити довгі літа а навіть переживати тяжкі хороби і доходити до глубокої старости. А ті небезпечности бувають головно двоякі: причиною одних стаємось таки ми самі, причиною других єсть окружаючий нас сьвіт. Одні з тих небезпечностий можемо самі легко добачити або зміркувати; другі бувають невидимі, иноді дуже трудно або таки зовсім для нас непонятні і длятого тим більші і грізнійші. Видимі небезпечности звістні загально і їх можна би легко уникнути. Кождий преці знає, що ножем, сокирою, пилкою і т. д. можна легко скалічити ся а навіть зробити себе або другого калікою; коли же мимо того люди так часто калічать ся, то се походить або з простої нерозваги і неуваги, або буває случайно, або дуже часто у простих людий з тумануватости, котра не дозваляє видіти небезпечности там, де она аж надто добре видима. Кождий робітник коло якої небудь

новник кинув на него бомбу. Поліцмайстер одержав около 300 лекших ран. Три близько стоячі особи поранило також. Вибух був так сильний, що в сусідних домах висадило кількасот шиб і розірвало їх на дрібні кусні. Про убийство в Баку подає петербургска Аґентия телеґрафічна поки що лиш коротку звістку: Вчера по полудни о 3 год. кинено на ґубернатора Накашідзе бомбу, котра его убила на місци. Згинув також якийсь офіцир від козаків, котрий случайно переходив улицею.

З Петербурга заперечують вість, мов би зелїзниця, що веде до Владивостока, була перервана і кріпость відтята; але вісти з Парижа потверджують ту чутку і додають, що вже в найблизшім часї треба сподївати ся облоги кріпости. Подібно доносять і з Льондону, що вже в найблизших днях треба сподївати ся воєнної акциї против Владивостока. Так само сподївають ся в Манджуриї кождої хвилї великої битви, до котрої пригравку творять тепер що раз більші стички. Потверджeня вісти о смерти чи хоробі Рожественского нема доси і не знати, де знаходить ся російска фльота.

Новинки.

Львів, дня 25-го мая 1905.

— **Стан засїві в половинї мая с. р.** представляє ся ось-як на основі звіту мінїстерства рільництва: Студений воздух і доці, які виступили в половинї цьвітня, тревали в переважній части краів до кінця місяця. В тій порі, некористній для рільної господарки, засїви не могли розвивати ся, причім і дальні весняні роботи около рілї знов спізнили ся. Аж в послїдних днях місяця цьвітня випогодило ся, що вилинуло додатно на поправу розвитку засївів. Однак незабаром в деяких краях, особливо у вхідній Галичинї, дала ся діймаюча відчути посуха, позаяк частї а сильні вхідні вітри висушили землю і знищили ділане незначних опадів. Та посуха не тревала довго, бо вже в днях 9 і 13 мая наступили значнїйші опади, котрі стан засївів знов поправили значно. Особливо у вхідній Галичинї, в західній Чехії, а по части в Австриї долїшній і Стириї атмосферичні опади були обильні. Наслїдком студени, яка панувала в другій половинї цьвітня, потерпіла діймаючо шкоду озимина. Так само некористно вилинули на озимину у вхідній Галичинї сильні вхідні вітри. Головно потерпіли пізні засїви, так що в деяких місцевосцях треба було рілю вдруге обрабляти. Все-ж таки завдяки теплу і доцам в першій половинї мая стан засївів озимин есть такий, що можна надїяти ся зовсім вдоволяючих жнив. Весняні засїви, котрих стан по причинї цьвітневої студени представляв ся не дуже сьвітло, в маю поправили ся значно. Послїдні доці причинили ся немало до того. Що-до сіножатий, то в декотрих сторонах вхідної Галичини, особливо на Поділю, вилинула на них дуже некорустно посуха. Однак завдяки послїдним доцам і тут поправило ся. Бараболї засаджено в сїм роцї дуже пізно, особливо в Галичинї і північній Чехії, де роботи не всюди ще покінчені. Взагалї засїви представляють ся, з виїмкою декотрих округів вхідної Галичини, де пошкодила посуха, добре. Можна також надїяти ся, що сей рік буде урожайний також що до овочів. Теплі днї в маю причинили ся дуже до розвитку цьвіту черешень, груш, слив і т. п.

— **Нова язва**. В західній Галичинї, як пишуть до польских часописий, появила ся у рогатої худоби недуга розмякшеня кости, з причини лихої тамтогорічної паші, убогої в поживні білкові складові части і мінеральні соли. В наслїдок тої недуги упало вже дуже богато худоби, особливо коров, а крім того богато штук недужої худоби убито. Ветеринарі радять для уникненя тої недуги давати худобі бобову або горохову осипку, макухи і отруби, а недужим штукам мелену кість і фосфоран вапна з кости в скількости 20 до 25 ґрамів.

— **Загальні збори** центрального союза галицких шинкарів, котрого статут потвердило вже намістництво, відбудуть ся дня 30-го мая с. р. о год. 8 рано в сали готелю Belle-Vue у Львові. Річна вкладка виносить 2 К, а вписи в члени приймає ся і підчас зборів. О численну участь просить президия центрального союза.

— **Новий воєнний корабель** пущено оногди торжественно на море в Триестї. Корабель називає ся „Архикнязь Фердинанд Максиміліян“. Єго виконано в варстатах Stabilimento technico. Торжество відбуло ся під покровом архикн. Мариї Йосифи. По полудни відбув ся бенкет у коменданта маринарки на помості фляґового корабля ескадри, при участи 2.000 осіб. Архикнягиня Мария Йосифа від'їхала того дня вечером до Відня.

— **Нещастна пригода.** З Дубецка над Сяном пишуть: Дня 18 с. м. о годинї 5-ій рано прибуло сюди з Каньчуги трех мулярів з майстром Францом Цїхоцким, аби направити пивницю у Шулима Гербсмана. Коли о годинї $5^1/_2$ розпочали роботу, завалила ся пивниця і присипала всїх трех мулярів, а то Якова Гонску, Петра Бурого і Лазаря Константина. Нїхто спершу не замітив того, аж міский полїциянт, почувши зойки зпід землї, дав знати до жандармериї. Вахмайстер Прусек і жандарми Кремпа і Тшесняковский кинули ся на ратунок і видобули зпід развалин пацїв живих двох мулярів, третого, Якова Гонска, добуто вже без житя. Полишив він дома жінку в 8 місяців по вінчаню.

— **Нещастна мати.** Страшного учинку — як доносить „Буковина“ — допустила ся в Слободзї-Рарапчу незамужна Василина Ластюн. Щоби усунути зі сьвіта нешлюбну дитину, викопала она в садї маленьку, 45-центиметрову в промірі яму і закопала в ней немовля. Щоби не було пізнати місця могилки, она землю убила ногами, причім цїлковито роздавила головку дитини. На слїд злочину прийшла жандармерия. Судова комісия з Бояни сконстатувала, що дитина прийшла на сьвіт жива. Того однак, чи єї поховано вперед чи таки живцем, годі тепер точно означити.

— **Самоубийство.** В мешканю своїм при ул. Вірменьскій ч. 3 у Львові відобрала собі житє вчера перед полуднем 40-лїтна артистка польского людового театру Луция Попель, вдова, котра від 25 лїт ґрала у всїх провінциональних театрах під назвищем Бензової. Она зажила стрихніни. Поготівлє ратункової стациї уділивши її першої помочи відвезло єї до загального шпиталя, де вскорі померла. Причиною самоубийства були прикрі маєткові відносини.

— **Відобрав собі житє** вистрілом з карабіна рядовий 15 полку піхоти у Львові, Андрій Восовчук. Причина самоубийства незвістна.

— **Зруйноване родинне щастє.** Цікава пригода лучила ся в Новім Йорцї, де жінка одного механїка дістала на руцї якусь болячку

машини знає преці дуже добре, що она може або зробити з него калїку або таки позбавити житя, а мимо того як богато буває нещастя при машинах! Кождий знає, що в глубокій водї можна утопити ся і що не спитавши броду, не треба лїзти у воду, а мимо того многі лїзуть і топлять ся. В таких случаях кождий сам собі винен і для таких людий нема ради. Тут лиш одно може помочи: розумне вихованє і наука.

Труднїйша вже річ з утаєними або таки невидимими небезпечностями. Утаєною небезпечностию називаємо таку, котрої зараз в першій хвили не можемо добачити, але котру могли би ми добачити або єї поняти, як би лїпше придивили ся або розважили. Кождий знає н. пр. що стрільним оружием, рушницею або револьвером може себе або другого зранити а навіть позбавити житя. Отже хто бере таке оружиє до рук, повинен би зараз то собі розважити а тодї певно не було би нещастя.

Не так легка річ з невидимими небезпечностями. Тут вже треба більше знаня і науки. Возьмім примір з практики. Коли сонце сьвітить крізь вікно до хати, можемо в єго лучах дуже легко добачити дрібнїсенький порох, що лїтає у воздусї. Пилинки того пороху ще на стілько великі, що їх можемо видїти голим оком. Але у воздусї єсть ще величезне множество всїляких дрібнотворів, котрих оком не можна нїяк добачити; їх можна би видїти хиба під сильно побільшаючим склом. Та й крізь то скло не можна би їх безпосередно у воздусї побачити, бо они в нїм не стоять на місци, не чекають, аж ми їм придивимо ся. Тоті дрібнотвори то рід грибків, котрі загально називаємо **бактериями**. Декотрі з тих бактерий виглядають як малесенькі кружочки, а инші знов посчіпляють ся разом і виглядають як дрібнесенькі пацьорочки насиляні на шнурочку. Отсї бактериї, коли знайдуть собі догідне місце на нашім тїлї, зачинають на нїм розрастати ся, множити ся і викликують гниль, від них рана гниє. Але ми віддихаємо воздухом а разом з ним втягаємо в себе і тоті бактериї. Они осїдають нам в носї, в ротї і в горлї. Подумаймож собі тепер такий случай:

Якийсь чоловік, у котрого в носї повно таких бактерий, — а кождий з нас може їх мати — їде на возї і підчас їзди зіскакує з него. Він паде на землю і розбиває собі ніс а при тім ще й потовк собі ногу. З носа пустила ся трохи кров, нога трохи заболїла, але на тім на разї й скінчило ся. От досить звичайна маленька пригода; чей не буде з неї нїчого. Та ба, тоті бактериї в носї, доки з него кров не пустила ся, не вадили нїчого. Але тепер они ожили. В носї скипіло ся трошечки крови а тоті бактериї знайшли собі на нїй поживу і зачинають розрастати ся і множити ся. Крізь маленьку щілинку, яка зробила ся в носовій болонцї від того, що той чоловік розбив собі ніс, дістають ся они до крови, а кров розносить їх по цїлім тїлї. Ну, в иншім случаю не вадило би то може нїчого. Але той чоловік потовк ще собі й ногу; в потовченім місци щось пукло або попсувало ся, кров підбігла в потовчене місце; бактериї з носа дістали ся до неї і зачинають там ще більше розрастати ся і множити ся. На нозї робить ся боляк. Тепер вже знаємо, звідки той боляк взяв ся і то ніби тепер по поясненю річ дуже проста, але на то треба було богато лїт і богато труду, щоби вияснити, яким способом того рода боляки творять ся.

Бактерий єсть повно у воздусї і ми не можемо їх устеречи ся, мусимо їх вдихати в себе. Єсть доказана річ, що богато зовсїм здорових людий може мати в собі навіть дуже шкідливі бактериї, але они не шкодять нїчого, доки ткань тїла не ушкоджена, але вже при найменшім єї ушкодженю можуть они викликати навіть дуже небезпечну хоробу. Гиґієна учить длятого: щоби уникнути хороб, які викликують всїлякі бактериї, треба їх нищити в той спосіб, що полоче ся рот, горло й ніс такими средствами, що нищать бактериї.

У дїтий, що нездужали від дифтериї, хоч они вже подужали, знаходять ся часто ще цїлими місяцями в носї бактериї, що викликують ту хоробу. Тоті бактериї суть подовгасті як прутики і длятого звемо їх прутнями або бацилями. Такі дїти, хоч вже й зовсїм здорові, суть все ще небезпечні для других, бо ті можуть від них заразити ся. Дитина пчихне, прутнї вилетять у воздух, друга дитина втягне їх з воздухом в себе і дістане такої самої хороби, що тамта. Гиґієна радить длятого: дїтий, що нездужали від дифтериї, не треба через довший час пускати до школи, хоч би й зовсїм вже були здорові, бо другі можуть від них легко заразити ся.

Таких і тим подібних небезпечностий повно на сьвітї і люди би певно вигинули, як би не то, що сама природа дала вже нашому тїлу таку силу і такі способи, що оно може довго боронити ся від всїляких того рода небезпечностий. Цікаво длятого придивити ся, як то наше тїло боронить ся. Як боронить ся н. пр. наше око?

У воздусї повно пороху і бруду, а разом з ним лїтають у воздусї також бактериї. Які маси пороху і нечистоти бувають у воздусї, можна пізнати з того, кілько осїдає на нас і на нашій одежи та на всїлякій знадобі в хатї. Порох той і бруд мусимо змивати з себе, витріпувати, стирати що дня. Бактериї лїзуть нам цїлими масами в очи. Чомуж нам очи не попсїнуть від того? Чи длятого лиш, що ми їх що дня промиваємо? А як нам вітер намете на

і пійшла з тим до лікаря. Він оглянув болячку і поспитав жінку, чи не мав хто в єї родині рака. Жінка відповіла, що єї мати умерла на рака. На то лікар зовсім рішучо заявив, що та болячка, то нічо иншого лиш рак. Жінка звірила ся свому чоловікови, а той зі страху, щоби не заразити ся, зачав більше перебувати поза домом. Тимчасом болячка на руці цілком загоїла ся і показало ся, що то не був рак. Але та похибка лікаря не привернула родинного щастя, бо муж цілком опустив дім, а в подужанє жінки не хотів вірити.

† **Помер** Ігнатий Дрекслер, купець і довголітний радний міста Львова, що тішив ся загальним поважанєм, дня 23 с. м.

Конкурс.

Комітет бурси руского Товариства педаґоґічного у Львові (Вірменьска ч. 2) розписує отсим конкурс на приняте питомців до бурси Товариства на рік шкільний 19056/.

Приймати ся будуть ученики ґімназияльні, сини членів руского Тов. педаґ.

Услівя принятя є:

1. Батько (опікун) мусить бути членом руского Товариства педаґоґічного.
2. Кождий питомець мусить бути зовсім здоровий, що потвердять оглядини лікарскі з початком шкільного року.
3. Комітет бурси прийме лише добрих і пильних учеників, котрих успіхи в науці дають повну запоруку, що они скінчать ґімназию. — Першеньство мають ученики відзначаючі.
4. Батько (опікун) петента буде точно платити умовлену оплату з гори; найменше 16 К місячно.
5. Кождий питомець зложить при вступі одноразовий даток на інвентар, лікаря і купіль в сумі 6 корон.

До поданя о приняте долучити треба:

1. Сьвідоцтво шкільне петента з послідного півроку.
2. Декларацию, в котрій батько (опікун) ученика зобовяже ся виразно умовлену суму за поміщенє сина в бурсі кождого місяця точно з гори платити.
3. Сьвідоцтво убожества.

Кождий принятий питомець має заосмотрити ся у 6 пар біля, 4 простирала, 2 пошевки, 12 хустинок, 6 пар шкарпиток, 4 ручники, сїнник (200×90), подушку, ковдру і коцик до накриваня, порядне одінє, плащ і дві пари обуви. Кожда штука біля має бути виразно назначена повним назвиском питомця. При вступі мусить кождий питомець виказати ся перед зарядом, що все потрібне має, а єсли би не було все в порядку, може наразити ся на неприняте в послідній хвили. Всї питомці є обовязані користати з науки сьпіву і рисунків, а старші також язика француского і стеноґрафії. Питомцям не буде вільно мати поза бурсою нїякого занятя, лише у виїмкових случаях лекциї за дозволом заряду.

Поданя кождого петента з окрема адресувати до „Комітету бурси руского Тов. педаґоґічного у Львові" ул. Вірменьска ч. 2. Поданя вносити найдальше до 1 липня 1905.

Всї бувші питомці мають опять внести поданя.

У Львові дня 25 мая 1905.

Телеґрами.

Відень 25 мая. Wien. Ztg. оголосила санкцию закона о підводах для войска.

Будапешт 25 мая. Угорска палата послів ухвалила по короткій дискусиї, мимо спротиву ґр. Тіши внесенє комісиї, жадаюче, щоби правительство до 24 годин предложило всї акти, що відносять ся до емеритури ґр. Кеґлевича. Відтак мотивував Кошут своє внесенє о предложеню автономічної тарифи митової.

Цетинє 25 мая. Наспіла тут вість, що магометани напали в значнім числї на місцевість Дяяс, де живуть самі християни. Що там стало ся, доси ще не знати.

Льондон 25 мая. Правильна облога Владивостока має розпочати ся вже в найблизших днях.

Льондон 25 мая. Після вісти з Токіо фльота Рожественьского перейшла вже морску дорогу Баш і пливе тепер до Владивостока.

Манїля 25 мая. (Бюро Райтера). Після доси непотвердженої чутки фльоти росийска і япаньска стрітили ся на полудни від Формози і Росияни мали побити Япанців.

Льондон 25 мая. До „Daily Chronicle" доносять з Токіо: Як зачувати, росийский корабель воєнний „Ґромобой" виплivав кілька разів поза порт (де?). До тої же ґазети доносять з Шанґаю, що звиш 20 великих і малих пароходів в Порті Артура єсть готових до дороги. Сподівають ся, що більшість затоплених там кораблів воєнних а також „Севастополь" будуть небавком готові до ужитку.

Петербург 25 мая. На послїднім засїданю комітету міністрів справи польскої не порушувано. Обмежено ся лиш до того, що відчитано протокол з попередного засїданя. Виказу тих посад, котрі не можуть бути обсаджені Поляками, ще не представлено. Ходить чутка, що у виказах міністерства комунікаций не допущено Поляків до займаня посад начальників поодиноких служб.

Константинополь 25 мая. Турецкий корабель „Коссово" привіз до Дарданелів 379 ранених і хорих вояків з Ємена. Недалеко від Солуня коло монастиря сьв. Атаназия розбило турецке войско якусь грецку дружину. Згинуло 25 членів тої дружини а між ними також і їх проводир.

Курс львівский.

Дня 24-го мая 1905.	Платять К с	Жадають К с
I. Акциї за штуку.		
Банку гіпот. гал. по 200 зр. . . .	547·—	555·—
Банку гал. для торгов. по 200 зр.	—·—	260·—
Зелїз. Львів-Чернів.-Яси	584·—	594·—
Акциї фабр. Липиньского в Сяноку.	—·—	320·—
II. Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. 5% преміов.	111·25	—·—
Банку гіпот 4½%	101·50	102·20
4½% листи застав. Банку краєв.	101·70	102·40
4% листи застав. Банку краєв. .	99·80	100·50
Листи застав. Тов. кред. 4% . . .	99·80	—·—
„ „ 4% льос. в 41½ літ.	99·80	—·—
„ „ 4% льос. в 56 літ.	99·80	100·50
III. Облїґи за 100 зр.		
Пропінацийні гал.	99·80	100·50
Облїґи ком. Банку кр. 5% II. ем.	102·80	—·—
„ „ „ „ 4½% . .	101·50	102·20
Зелїз. льокаль. „ 4% по 200 кор.	99·50	100·20
Позичка краєв. з 1873 р. по 6%	—·—	—·—
„ „ 4% по 200 кор.	99·70	100·40
„ м. Львова 4% по 200 кор.	98·10	98·80
IV. Льоси.		
Міста Кракова	88·—	96·—
Австрийскі черв. хреста (Курс віденьский) . .	57·75	59·75
Угорскі черв. хреста (Курс віденьский) . .	37·35	39·35
Італїянь. черв. хр. 25 фр. (Курс віденьский) . .	—·—	—·—
Архік. Рудольфа 20 кор. (Курс віденьский) . .	64·—	68·—
Базилїка 10 кор. (Курс віденьский) . .	26·50	28·50
Joszif 4 кор. (Курс віденьский) . .	8·25	9·50
Сербскі табакові 10 фр. (Курс віденьский) . .	9·50	11·—
V. Монети.		
Дукат цісарский	11·24	11·40
Рубель паперовий	2·52	2·54
100 марок нїмецких	117·—	111.50
Доляр американьский	4·80	5·—

улици пороху в очи, то де він з них разом зі всїма бактериями подїває ся? То сльози полочуть очи і змивають з них всяку нечистоту. То звістно преці загально, що коли нам впаде в око якесь зеренце піску або якась мушка, то око зараз плаче. Сльози спішать зараз очам на поміч і виполїкують звідтам то, що не потрібне. Ба, а деж подїває ся тота нечистота, котра заєдно осїдає в очах, а мимо того не викликує аж плачу? Сльози, але вже не так рісні як при плачу, сполїкують єї і зводять проводом сльозовим до носа. Длятого то буває також, що коли хто плаче, то мусить також що хвиля обтирати ніс. Один учений зробив таку пробу: він напустив до ока такого плину, в котрім було богато бактерий. Відтак у рівних відступах часу вибирав з ока і з носа по трошки плину і переконав ся, що в носї за кождий раз було майже о стілько бактерий більше, о скілько менше робило ся їх в оцї. Отже вся нечистота спливала сльозовим проводом до носа, а звідси ішла до хусточки від носа. Отже то постійне змиванє нечистоти з очий сльозами показує ся дуже важною обороною від бактерий, котрі разом з порохом дістають ся до них, а котрі в більшій скількости могли би очам таки дуже зашкодити.

Та й ніс робить при віддиханю важну службу; він ловить знаменито не лиш порох, але й бактерії та не пускає їх дальше. Ба він має ще й инше важне значінє. Роблено таку пробу: Коли спокійно віддихаючій звіринї на пр. кріликови підсунути острого, троячого ґазу, то в тій хвили ніздря і груди стягають ся, звіря перестає дихати, дихавка замикає ся, а серце перестає бити ся. То все треває лиш кілька секунд. Коли же взяти борзо ґаз назад, то серце зачинає знов бити ся, хоч зразу дуже поволи. Отже чому то так діє ся? В тій хвили, коли ґаз зіткнув ся зі слизистою оболонкою в носї, то звідси пішов нїби остерігаючий знак до нервів і застановив дихавку та перервав диханє, щоби троячого ґазу не набігло до легких. Опісля пробують легкі віддихати зразу лиш дуже поволи і нїби несьміливо, як би хотіли переконати ся, чи небезпечність вже минула. Отже навіть і в тій небезпечній хвили, коли грозить смерть від удушеня, ніс робить службу нїби сторожа і вартівника.

Коли же щось готово попасти ся в дихавку, то її передтим нїхто не дає знати; тоді мусить она сама добре уважати і в пору замикати ся, щоби н. пр. кусник чи дрібка якоїсь страви не попала ся в „несвоє горло". Коли же мимо того щось не хотячи в ніс дістало ся, то тоді настає сильний кашель і дихавка викидає з себе мов би якимсь вибухом то, що не призначене до неї. Як би природа в той спосіб не помагала сама собі, то люди би за кождий раз або душили ся, або треба би робити якусь тяжку операцию, щоби видобути предмет, який попав ся в не своє місце.

Та й до жолудка та кишок дістають ся иноді небезпечні річи, острі кісточки, ости а навіть іґли — сї послідні часто в наслїдок того, що нерозважні дівчата беруть голку на хвильку в уста, замість щоби єї де заткнути. Отже тоді дуже дивна річ, як може голка перейти довгу дорогу через жолудок і кишки і нигде не застрягне анї не вколе та не випустить в середині крови. Природа дала вже так, що в таких случах орґани травленя можуть самі забезпечити ся від тяжкого ушкодженя.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского, під зарядом І. Недопада. — (Телефона ч. 527).